

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor, Grajski trg 7
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice, Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Ptuj: v bližini dr. Baum-
gartnerja

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.- po raznašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Razvija se velika bitka pred Varšavo

Poljski vojski se je posrečil umik s Poznaniskega — Obnavljanje obratovanja v zasedenih industrijskih predelih — Nemška poročila o prodiranju v Galiciji

Curih, 10. sept. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da pričakujejo nemških krogih odločen spopad na Poljskem. Poljakom se je posrečilo, da so koncentrirali na novi obrambni fronti svoje glavne sile. Nemci so se z glavno armado vrgli na Varšavo in skušajo prodreti novo poljsko obrambo na fronto. Naleteli so neposredno pred Varšavo na odločen odpor. Posrečilo se jim je doseči Vislo od Varšave do Krakova.

Severno od Varšave so poljske čete prešle v protiofenzivo, vendar se tam ni mnogo spremenilo. Nemci doslej niso dosegli Plocka, pač pa se jim je posrečilo, da so na dveh mestih prekorčili Narev in Bug. Poljske čete branijo vsako ped zemljo.

Nemški namen, da bi se pred Varšavo združile zapadna, severna in južna armada ter tako zajele vse poljske čete v poznanski pokrajini, se ni posrečilo. Poljaki so se iz poznanske pokrajine, neprestano se boreč z zasledovalci, v redu umaknili, ter se združili z glavno poljsko armado. Poznanski pokrajino so v glavnem Nemci že zasedli.

Južna nemška armada polagoma prodira proti Varšavi, toda dosedaj je mesto še vedno v poljskih rokah. V petek je sicer res vdrl oddelk nemških tankov v varšavsko predmestje, toda se je kmalu umaknil. Tudi današnja nemška uradna poročila nič ne navajajo o zavzetju Varšave. Pač pa računajo Nemci, da bodo sedaj na jugu naglo prodirali proti vzhodu in da bodo v par dneh zavzeli Lvov. Maršal Göring je v svojem večeršnjem govoru nakazal nemške vojaške cilje na Poljskem. Po njegovih navedbah pričakujejo v nemških krogih, da bo v 14 dneh zlomljen poljski odpor in da bo v nadaljnjih 14 dneh zasedena vsa Poljska. Poljska industrijska središča, ki so prišla v nemške roke, so po večini skoraj nepoškodovana in se povsod obnavlja obratovanje vseh glavnih podjetij.

Nemška poročila

Berlin, 10. sept. AA. (DNB.) Vrhovno poveljstvo objavlja:

Med Karpati in gornjim tokom reke Visle preganjajo nemške sile poraženega sovražnika, ki se umika v vzhodni smeri. V velikem lovu reke Visle med Sandomierzom in Kutno je nagli prodor motoriziranih čet in tankov pripravil nove velike uspehe v do reke Visle. Deli številnih poljskih divizij so odrezani pri Radom in pri reki Visli ter obkoljeni od vseh strani. Prav tako je odsekana odstopna črta sovražnika, ki se umika v vzhodni smeri s področja Skierniewice - Sohačev - Kutno. Te poljske sile ne morejo več prekorčiti reke Visle pri Varšavi, niti v južni smeri. Usoda teh poljskih sil, ki se sicer močno upirajo, bo zapetena v prihodnjih dneh. Nemške sile, ki prodirajo v severni Poljski z obeh strani reke Visle, so prodrele že v zapadno področje Wloclawek, na severu pa v področje Plocka. Severovzhodno od Varšave so se nemške enote utrdile. Prav tako so utrdile svoje postojanke na južnem bregu reke Bug. Okrog Lomže in vzhodno od nje so borbe v teku. Letalske sile so s svojim bombardiranjem blokirale ceste in železnice, ki vodijo iz Varšave proti vzhodu in jugozapadu. Prav tako so izvršile napad z bombami na ostanke poljske vojske, ki se še nahajajo na tem prostoru. O priliki letalskega poleta proti Lublinu je mešana nemška eskadra lovcev in bombnikov sestrelila 7 poljskih letal, osem, ki so bili še na zemlji, pa hudo poškodovala. Nemške letalske eskadre, ki podpirajo delo vojske na področju Radoma in na področju med rekama Narev in Bug, so z uspehom sodelovale v bojih.

Nepričakovano naglo prodiranje nemških čet proti Varšavi in dejstvo, da so nemške čete v osmih dneh vojnih operacij prodrele v poljsko prestolnico, nista prizadejala samo poljskemu poveljstvu težak udarec, temveč sta izzvala očitno tudi veliko zmedo v vrstah poljskih čet. Poljske čete, ki so sedaj izven Varšave, streljajo s topovi na lastno prestolnico. To streljanje, ki je z vojaškega vidika brez miselnosti, lahko samo povzroči nepotrebno porušenje nevojaških objektov in nepotrebne žrtve v vrstah poljskega prebivalstva, ki je ostalo v prestolnici.

Nemci v Lodzu

Berlin, 10. sept. AA. (DNB.) Vrhovno vojni poveljstvo je objavilo, da so nemške čete včeraj zavzele Lodz.

Poljska vlada se bo preselila na rusko mejo?

Berlin, 10. sept. br. DNB poroča iz Rige, da se namerava poljska vlada po tja dospeh vseh preseliti iz Lublina v Kremenice, ki so severovzhodno od Lvova v neposredni bližini ruske meje. Del vladnih uradov se je že preselil iz Lublina.

Nemško poročilo o nemških izgubah

Berlin, 10. sept. AA. (DNB.) Navzlic hudim borbam so izgube nemških čet še vedno neznatne. Po uradnih podatkih vrhovnega poveljstva znašajo izgube od 4. do 6. septembra 1039 mrtvih in ranjenih, na vsakih 10.000 ljudi pridejo 4 mrtvi in 17 ranjenih. Računajoč prvih 6 borbenih dni, znašajo izgube na vsakih 10.000 ljudi 9 mrtvih in 9 ranjenih. Čete, ki so se udeležile posebno hudih borb, so imele seveda večje izgube, medtem ko so drugi oddelki, ki se niso udeležili hujših bojev, imeli sorazmerno manjše izgube.

Četniška vojna

Milan, 10. sept. z. »Corriere della Sera« objavlja poročilo svojega posebnega dopisnika s poljskih bojišč. Dopisnik naglašja, da Poljaki trdovratno branijo svojo posest. Silne izgube povzročajo Nemcem četniška vojna v zaledju zasedenega ozemlja. Zenske, starci in celo otroci napadajo osamljene nemške posadke, pri osvajanju krajev pa se morajo Nemci boriti za vsako hišo posebej.

Nova nemška vest o vdoru v Varšavo

London, 10. sept. AA. (Reuter) Nemški radio je objavil, da je nemško vrhovno poveljstvo sporočilo o prodiranju nemških čet v Varšavo z jugovzhodne strani.

Nemški protinapad na zapadni fronti

V teku so ogorčene borbe, vendar pa se položaj ni izpremenil

Pariz, 10. sept. AA. (Havas) Poročilo vrhovnega poveljstva od 10. septembra se glasi:

Nemci so včeraj izvršili protinapade na velikem številu točk našega bojišča. V teku noči se položaj ni spremenil. Letalske sile nadaljujejo normalne ogledne polete.

Pariz, 10. sept. AA. (Havas) V trenutku, ko se na vzhodni fronti pri Varšavi razvija velikanska bitka, je bilo v pretekli noči med Renom in Mozelo relativno mirno. Uradno poročilo vrhovnega poveljstva, ki je bilo danes objavljeno, ugotavlja v kratkih potezah dejstva, ki jih je objavil že snočni komunikat. Iz objavljenega uradnega poročila se vidi, da so skušale nemške čete izvršiti protinapad, da bi zavrele napredovanje francoskih čet proti važnim točkam Siegfriedove črte. Komunikat končno trdi, da v pretekli noči niso nastopile nikakršne spremembe. Francoske čete, ki so predvčeršnjim in včeraj napredovale na področju Maginotove in Siegfriedove črte, so ostale na zavzetih postojankah navzlic večkratnim napadom nemških čet, ki so jih hotele vreti nazaj. Davi pa je bilo že živahnije. Tako so posamezni oddelki vzpostavili medsebojno zvezo po gozdnih obronkih saarske doline. Zlasti izvrstno pozicijo so zavzele francoske čete v gozdu Warn. Borbe, ki so bile včeraj v tem delu fronte, so bile zelo živahne in so se končale uspešno za francoske čete, ki so nadaljevale svoje prodiranje ter zavzele gotove važne točke, katerih imen pa sedaj vrhovno poveljstvo noče izdati. Pomen teh točk se vidi tudi po tem, da so nemške čete skušale v teku včerajšnjega dne v večkratnih napadih zavzeti izgubljene postojanke nazaj. To se jim ni posrečilo. Kar se ozemlja samega tiče, je za protinapade zelo ugodno, ker so pred Siegfriedovo črto razne podzemne galerije nekega rudnika, v katerem so imeli nemški vojaki zavzete tik pred protinapadom. Takšen teren daje prednost borbam, ki imajo čisto tehničen značaj. Skoraj vsak del tega ozemlja, pod katerim so po večini rudniki, omogoča odnor. Operacije se vršijo v veliki meri pod zem-

Obramba Varšave

Varšava, 10. sept. AA. (Havas) Agencija Pat objavlja pregled včerajšnjih krvavih borb, ki so se vodile na raznih krajih. Glasom teh poročil nemške čete niso nikjer posebno napredovale, medtem ko se poljske čete popolnoma počasi umikajo. Varšava nadaljuje z obrambnimi deli, v katerih sodeluje vse prebivalstvo navzlic temu, da je prestolnica pod stalnim ognjem granat, kar terja mnogo žrtev. Obrambni rovi so izkopani v prečniku nekaj kilometrov proti zapadnim predmestjem prestolnice.

Telefon z Varšavo še funkcionira

Budimpešta, 10. sept. 6. Telefonska in brezovna zveza z Varšavo še zmerom ni prekinjena. Ob 17.46 je prispela iz Varšave po telefonu vest, da se razvija na jugozapadu mesta strašna bitka. Nemci so danes izvršili že celo v isto napadov na poljske postojanke. Vsi napadi so bili doslej odbiti.

Poljski begunci v Rumuniji

Bukarešta, 10. sept. 6. Iz Poljske prihajajo v Rumunijo begunci v vedno večjem številu. Zato so oblasti odredile, da se urede za poljske begunce v rumunskem obmejnem ozemlju posebna taborišča. Med begunci je izredno malo vojakov.

Sobotni boji

Pariz, 10. sept. AA. (Havas) Napredovanje francoskih čet v območju med dvema utrjenima položajema na bojišču Rena in Mosela je odbilo sovražnika in ga ogroža na nekaterih njegovih utrjenih postojankah. Francoske čete ga s svojim napredovanjem silijo v protinapade. Sovražnik se zadovoljuje s tem, da odgovarja z ognjem in čaka na najugodnejši trenutek, kadar bodo francoske čete v najbližnjem kontaktu z njegovo glavno odprmo črto. S tem se je sovražnik prilagodil pravilu obrambe iz utrd. ki gre za tem, da njegove garnizije dajejo aktivno obrambo.

Poročajo da je ena izmed francoskih divizij izvršila terenski pokret, zahvaljujoč sijajnemu napadu. Kaže torej, da ne gre nič več kakor prejšnje dni za previdno napredovanje proti sovražnim položajem predstaj, temveč da gre že za važnejše vojne operacije.

Prvo nemško poročilo

Berlin, 10. sept. AA. O položaju na zapadni fronti je bilo danes izdano prvo nemško uradno poročilo, ki se glasi: Na zapadu so francoske poslednje čete prvič prekorčile nemško mejo in so v borbi z našimi predstajami, ki se nahajajo daleč pred Siegfriedovo črto. Sovražnik je pustil na bojišču veliko število mrtvih, Nemci pa so zajeli tudi večje število mož, med katerimi je bil tudi en častnik.

V noči na 9. septembra so metala angleška letala na nekatera mesta severne in zapadne Nemčije letake. Posadka nekega angl. letala, ki je padlo v Ueberstetu v Turingiji na zemljo, je bila zajeta. Na zapadni meji so Nemci sestrelili tri francoska letala nad nemškim področjem. Bombardiranja iz zraka ni bilo.

Anglija računa z dolgotrajno vojno

Vojni kabinet je izdal novo črta naj se vsi načrti izdelajo s predpostavko, da bo trajala vojna tri leta

London, 10. sept. c. Na včerajšnji seji je vojni kabinet izdal ministrstvom za oboroževanje, mornarico in letalstvo navodilo, naj svoje načrte izdelajo s predpostavko, da bo sedanja vojna trajala tri leta ali več. Vlada bo podzvela tudi vse potrebne ukrepe, da bodo za ves čas vojne zaščiteni interesi civilnega prebivalstva, kakor tudi zunanja trgovina.

Vsi današnji angleški časopisi komentirajo to navodilo vojnega kabineta ter ugotavljajo, da to pomeni, da Anglija izključuje vsako možnost sklenitve separatnega miru na račun Poljske. Anglija se bo borila do končne zmage, s podporo vsega svojega naroda, zaveznikov in prijateljev.

London, 10. sept. AA. (Havas) »Sunday Times« piše: Jasno se kaže, da bo mirovni predlog napravil brzokone šef italijanske vlade Mussolini. Francija in Anglija to pričakujejo in bosta enako odgovorili. Nikakršen mir ni mogoč brez uničenja brutalne sile.

Garvin je v »Observerju« še bolj kategoričen: V sedanjem trenutku ni mogoče dati Poljski nobene direktno pomoči v borbi za življenje in svobodo. Naj se razvijajo stvari na boljše ali na slabše ob bregovih Visle v teku prihodnjih dni, mi bomo stali zvesto ob strani Poljske, kakor smo bili nekdaj ob strani Belgije. Kakor nekdaj tudi sedaj Nemčija ne more doseči

miru brez restitucije. In končno obstajajo nesmrtni primeri: Navzlic robstvu in puščenju iz 1.1914. je Belgija danes svobodna, kar ne bi bila, če bi nemške kršitve pogodb in Sliefenov načrt triumfirali pred 25 leti. Naj spomin na to navdahne Poljake in zapadne sile.

Curih, 10. sept. 6. V angleških političnih krogih mnogo razpravljajo o razvoju nove evropske vojne. Splošno soglasje je, da bo vojna trajala brzokone nekaj let. Poveljstvo angleške vojne mornarice je v sporazumu s francosko admiraliteto

ukrenilo že vse potrebno, da se čim prej onemogočijo nadaljnji nemški podmorniški napadi na angleške in francoske trgovske ladje. Ker imajo v Nemčiji še znatno zalogo žita in surovin, sadijo v Angliji, bo Nemčija v vojni vzdržala brzokone tri leta.

Na drugi strani je angleška vlada podzvela celo vrsto ukrepov, da se pospeši trgovinski promet z dominijoni in kolonijami, tako da bi se v najkrajšem času izpolnile angleške rezerve vseh potrebnih.

Tudi Kanada je stopila v vojno z Nemčijo

Parlament in senat kanadskega dominiona sta sklenila vojno stanje na strani Anglije

Ottawa, 10. sept. AA. (Havas) Kanada je z značilno soglasnostjo sklenila, da stopi v vojno z Nemčijo. Parlament je včeraj brez ugovora odobril odgovor na včerajšnjo besedo, ki jo je prebral britanski generalni guverner. V odgovoru parlamenta se obravnavajo tudi izjave predsednika Mackenzie Kinga, ki je zahteval sodelovanje z Veliko Britanijo proti Nemčiji. Min. predsednik je poudaril pomen glasovanja v parlamentu, od katerega ni hotel zahtevati, naj napove vojno Nemčiji, temveč mu je prepustil popolno svobodo. Parlament pa je sprejel odločitev po dveh dneh zasiedanja.

Popoldne je senat prekosil vse rekorde in se izjavil za vojno po govornih, ki sta jih imela senatorja Denarese in Maken. Zvečer sta obe zbornici odobrili vojno stanje brez glasovanja po ekspoziciji min. predsednika Mackenzie Kinga. Pravosodni minister La Poent, predstavnik Francoske zveze v Kanadi, je očitno stvačnost ustavnih in pravnih zvez Kanade z Anglijo kakor tudi nemožnost, da bi ostal dominion nevtralen. Potrebno je podčrtati lojalno za držanje kanadskih francoskih poslancev, ki so v celoti podpirali vladno stališče ter tesno sodelovali z Anglijo in Francijo v borbi proti svetovni hitenjski nevarnosti.

Na seji parlamenta, ki se je končala z izglasovanjem odgovora na prestolno besedo, je pravosodni minister La Poent izjavil:

Kanada ni mogla skleniti drugače, kakor da stopi v vojno, ker so v vprašanju svobodine kanadskih državljanov in demokratskih ustanov. Ako bi bila Kanada naklonjena akciji Hitlerja, bi bila večina Kanadčanov nevtralna. Poleg tega se naš kralj vojskuje in parlament je sklenil, da se pridruži Veliki Britaniji.

Po veličastnih ovacijah je bilo sporočeno, da je vlada od številnih oseb dobila prošnjo, da jih priključi ekspedicijskemu zboru, ki je namenjen za Evropo. Izolacionist Torson je izjavil, da brez vsega odobrava vladne ukrepe.

Predsedstvo vlade je izdalo uradno poročilo, v katerem pravi med drugim: Vojne ni mogoče voditi in končati v nekaj urah.

Oficielna vojna napoved

Ottawa, 10. sept. br. Na osnovi sklepa parlamenta, da se smatra Kanada v vojnem stanju z Nemčijo, je kanadska vlada danes poslala angleškemu kralju v podpis oficelno vojno napoved Kanade Nemčiji.

Delna mobilizacija v Sovjetski Rusiji

Moskovsko uradno sporočilo — Začasno ustavljen železniški promet — Zaseženi avtomobili

Moskva, 10. sept. br. Današnji moskovski listi objavljajo uradni komunikat o delni mobilizaciji v zapadnem delu Rusije. Komunikat se glasi:

V zvezi s poljsko-nemškim konfliktom, ki zavzema vedno večji in vse bolj ogrožajoč obseg, je sovjetska vlada sklenila v svojo okrepitve državne obrambe vpoklicati več letnikov rezervistov. Vpoklicani so rezervisti iz Ukrajine, Beloruske ter iz vojnih okrožij Leningrad, Moskva, Kalinin in Orel. Mobilizacija je bila izvedena z izredno naglico in točnostjo. Zaradi številnih vojaških transportov je začasno ukinjen ves civilni železniški promet v zapadnih pokrajinah v smeri zapadne meje. V Moskvi in drugih večjih mestih mobilizacijskega področja so za prevoz čet rekvirirali vsa motorna vozila.

London, 10. sept. AA. Reuter poroča iz Moskve: Ruska vlada je sklenila pozvati pod orožje gotove razrede rezervistov z namenom, da okrepi, kakor trdi uradno poročilo agencije Tass, obrambo države. Ta sklep je bil storjen v zvezi z vojno med Nemčijo in Poljsko, ki doživlja zelo širokem smislu značaj ogražanja.

Berlin, 10. sept. AA. DNB poroča iz Moskve: Potrjujejo, da od včeraj pozivajo v Rusijo pod orožje številne razrede rezervistov. Med temi razredi je tudi mnogo starejših, ki so pred 5 ali 10 leti služili v stalnem kadru. Pod orožje je bilo pozvanih tudi veliko število rezervnih oficirjev. Ni še znano, kam so bili ti rezervisti poslani.

Podvojitve ruske vojske na zapadu

Moskva, 10. sept. br. Nocojšnji listi poročajo, da so najnovejši vojaški ukrepi ruske vlade, po katerih so se pričeli vpoklicati rezervistov v Ukrajini, Belorusiji, v Leningrajskem, moskovskem, kalininskem in orelskem vojnem okrožju zbudili v vsej Rusiji veliko pozornost. V Sovjetski Rusiji tolikih vpoklicev doslej še ni bilo. Razpoloženje rezervistov, ki morajo k vojakom, je zelo ugodno.

Ojačenje ruskih efektivnih sil je bilo potrebno glede na razvoj vojne v Poljski. Doslej je imela Rusija na svoji zapadni meji koncentriranih okrog 60 divizij vojaštva, ki so štele skupno približno milijon vojakov. Ker bodo vsi sedaj vpoklicani rezervisti poslani na zapad, se bo število vojaštva na zapadni meji najmanj podvojilo.

Življenje v Moskvi

Moskva, 10. sept. c. Vse življenje v Moskvi kaže sliko izrednih vojaških priprav. Po ulicah korakajo večje skupine kmetov in delavcev, ki so poklicani v vojsko. Na trgovine z živili je velik naval. V tovarnah so nadomestili večino delavstva z ženskimi močmi. Na cesti proti Minsku se pomikajo večji oddelki tankov. Zdravniki, inženjerji in specialisti so bili že odposlani na zapadno mejo. Gledališča so na pol prazna.

Pariz, 10. sept. AA. Havas poroča iz Moskve: Nekateri vrste življenjskih potrebščin v Moskvi so zmanjkale. Sladkorja ni, pa tudi drugih živil ni mogoče dobiti v onih množinah kakor prej. Pred trgovinami stojijo dolge vrste oseb, ki čakajo, da bi lahko kupile moko in druga živila, ki so potrebna za pripravo ruskih narodnih jedi. Dobava mleka je redna. Vina je že zdavnaj zmanjkalo in ga ni niti v onih hotelih, ki jih obiskujejo tuji. Tudi bencina za čiščenje obleke ni več.

Ne proti Poljski

Moskva, 10. sept. c. Merodajni politični krogi v Moskvi naglašajo, da koncentracija ruskih vojskih sil na zapadu nikakor ni naperjena proti Poljski. Ruska meja ni zavarovana po nikaki diplomatski pogodbi. Zato je morala ruska vlada poskrbeti za te obrambne ukrepe, ker lahko prinese nadaljnji razvoj dogodkov v Evropi vsa mogoča presenečenja.

Označba sovjetskih ladij

Moskva, 10. sept. AA. (Havas) Ruska vlada je vsem svojim ladjam naročila, da morajo nositi jasne in vidne znake o svoji pripadnosti. Ladje, ki ne bodo pravilno označene, ne bodo mogle zapustiti luk. To je odredila za zaščito svojih trgovskih ladij pred morebitnimi napadi, ki bi jih mogle vojskujoče se sile izvršiti v zmoti.

François Poncet pri Bonnetu

Pariz, 10. sept. AA. (Havas). Zunanji minister Bonnet je sprejel danes francoskega veleposlanika v Rimu Francoisa Ponceta.

Španske umetnine zopet v Madridu

Madrid, 10. sept. AA. (Havas) Umetniške slike, ki so bile razstavljene v Ženevi, so prispale danes v muzej Prado.

